

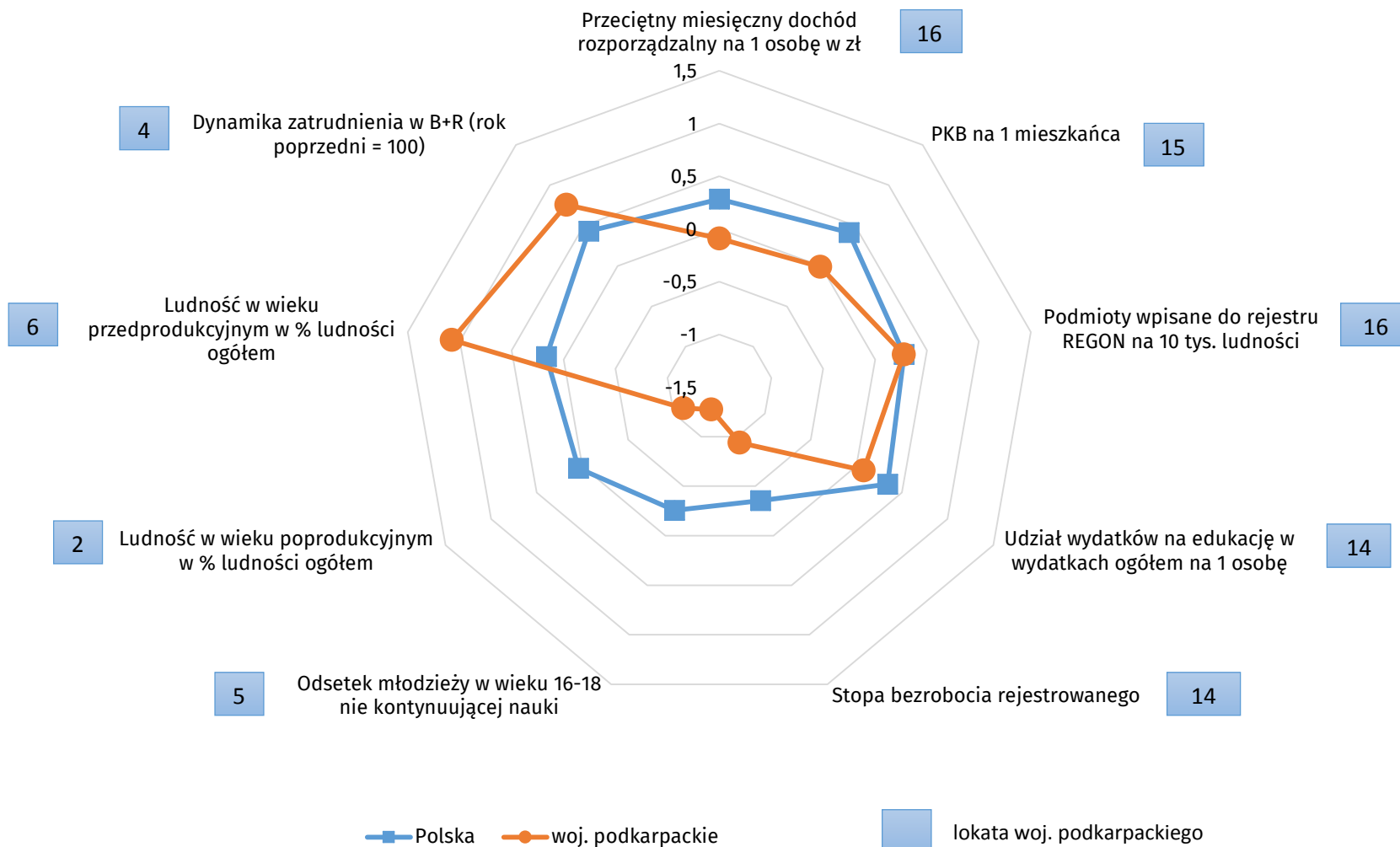
Bieżąca sytuacja społeczno-gospodarcza województwa podkarpackiego a wyzwania rozwojowe

dr Marek Cierpiat-Wolan

- 1. Paradoksy Podkarpacia**
- 2. Rzeszowski Obszar Funkcjonalny**
- 3. Specjalizacje**
- 4. Innowacyjność**
- 5. Zasoby endogeniczne**

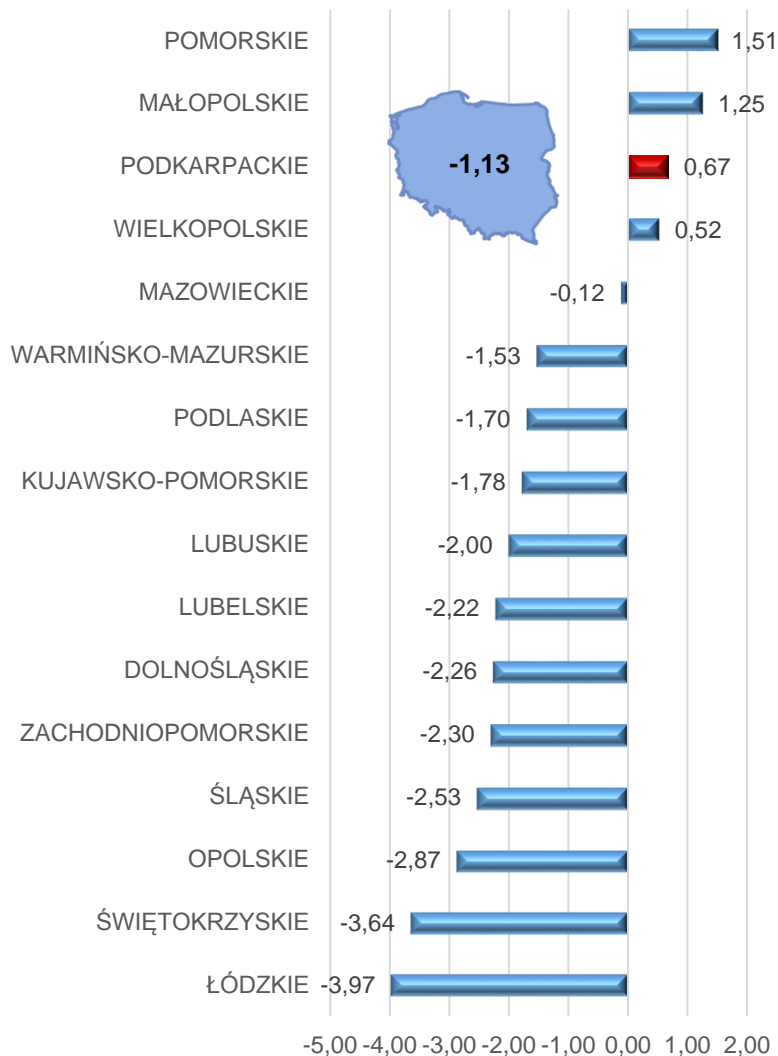
Zróźnicowany obraz Podkarpacia

Wybrane cechy charakteryzujące poziom sytuacji społeczno-gospodarczej

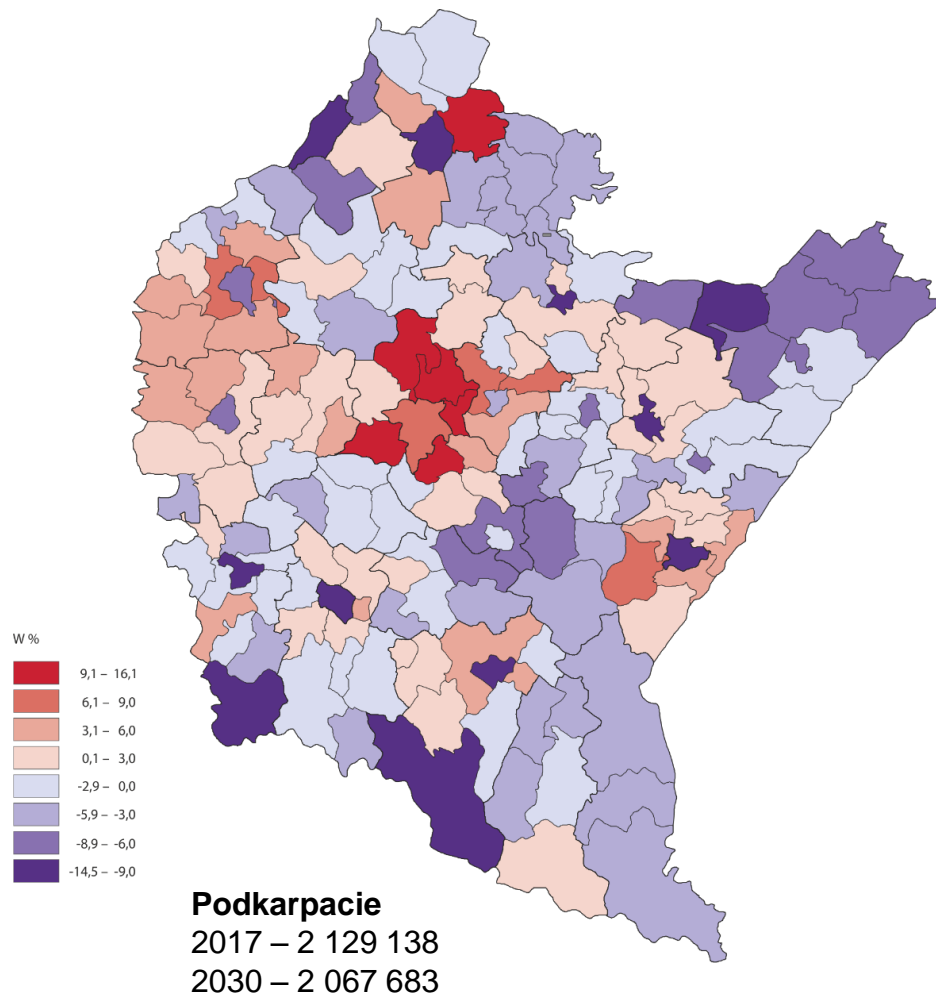

Sytuacja społeczna – wybrane aspekty

Przyrost naturalny na 1000 ludności w I półroczu 2018 r.

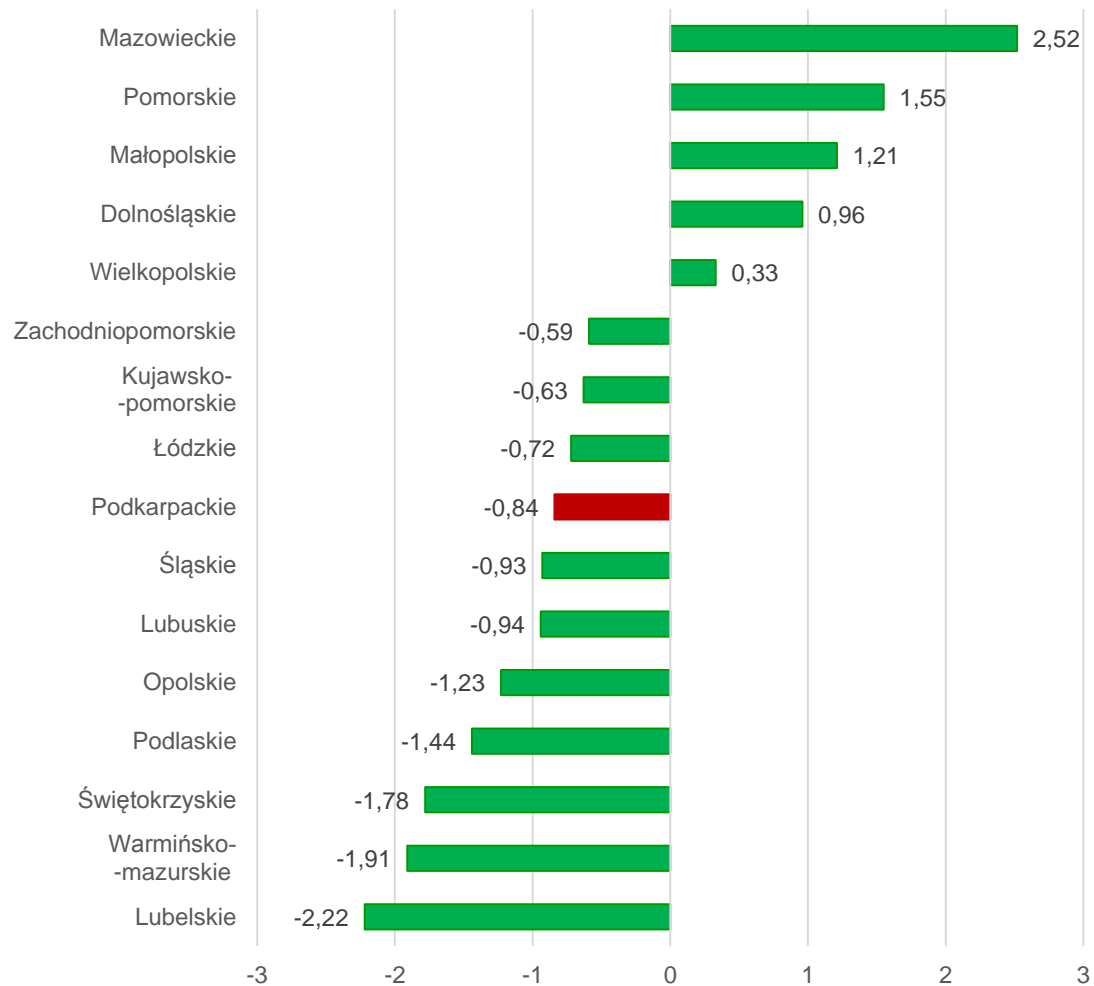

Zmiana liczby ludności w latach 2017-2030 (prognoza)

Sytuacja społeczna – wybrane aspekty

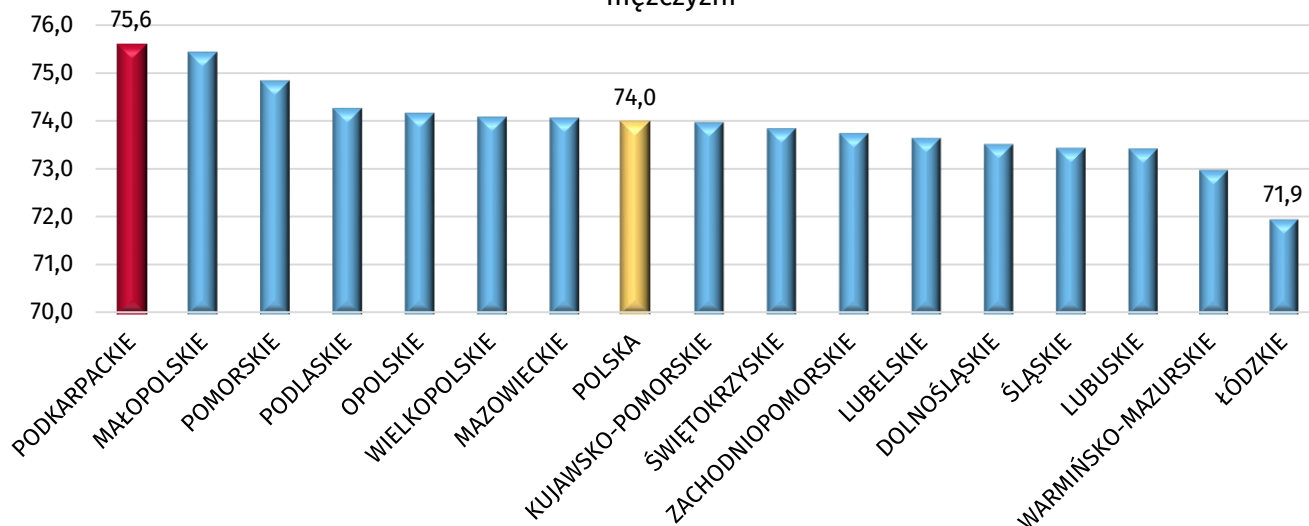
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2017 r.

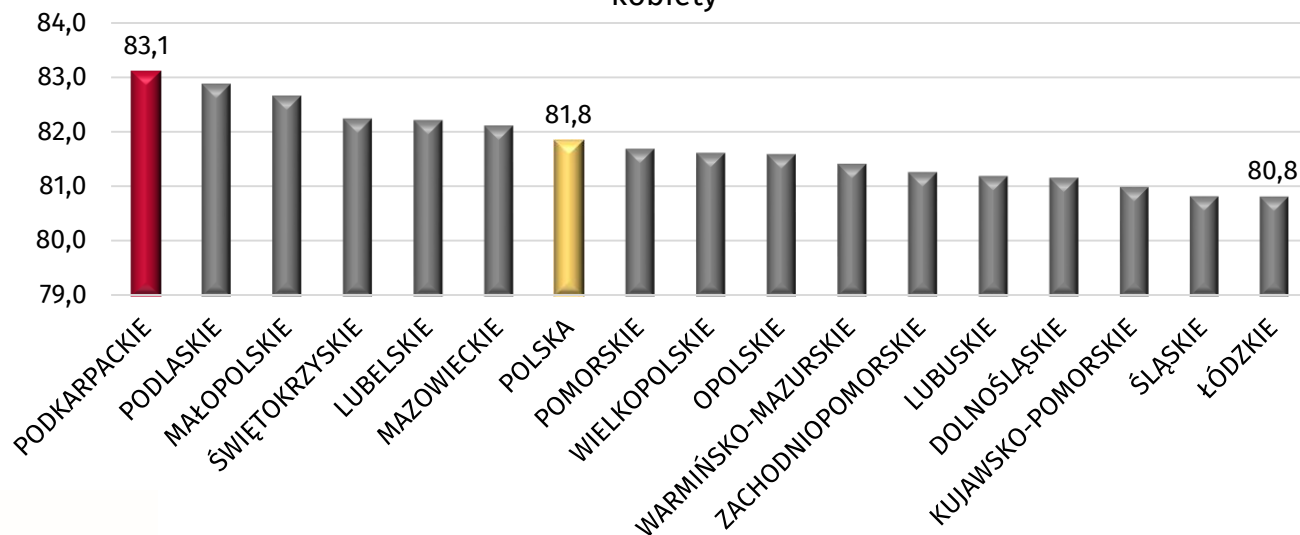
Sytuacja społeczna – wybrane aspekty

Przeciętne dalsze trwanie życia w 2017 r.

mężczyźni

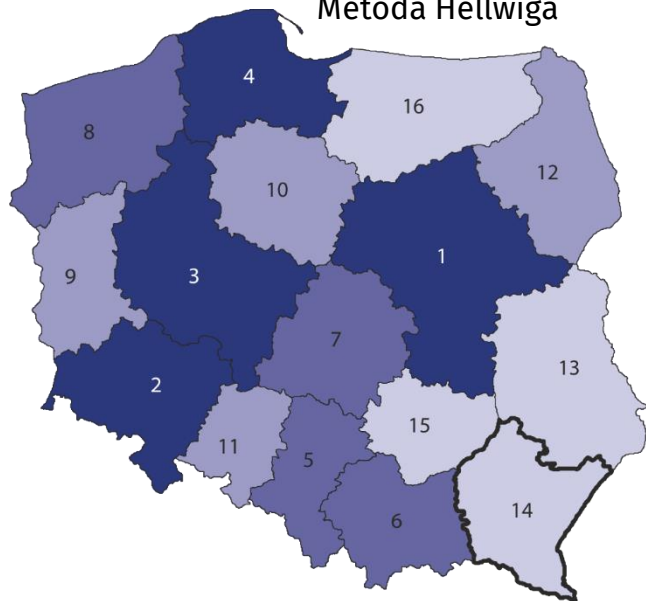
kobiety

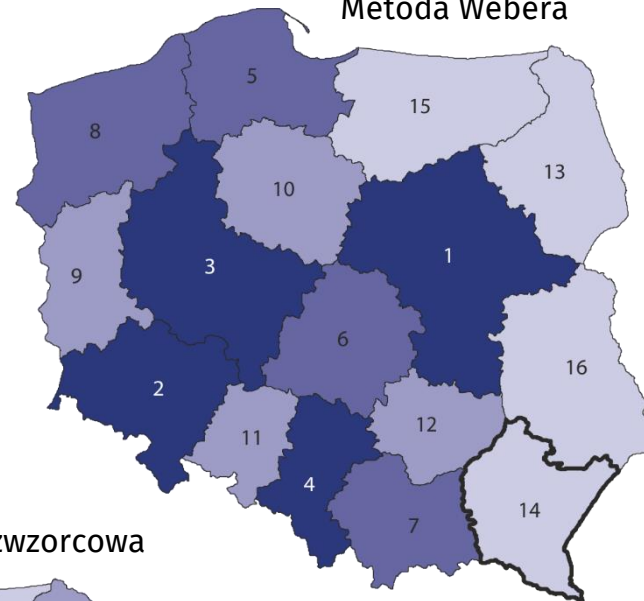
Sytuacja gospodarcza – wybrane aspekty

Mierniki syntetyczne

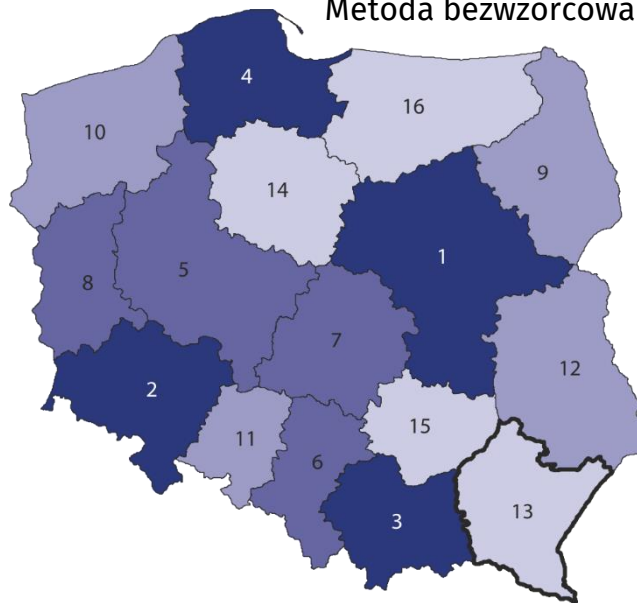
Metoda Hellwiga

Metoda Webera

Metoda bezwzorcowa

Stopa bezrobocia w %;

Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności;

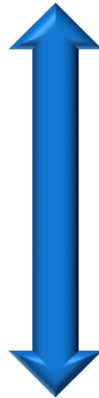
Nakłady na badania i rozwój w % PKB;

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto;

PKB na 1 mieszkańca.

Paradoksy Podkarpacia

Zróżnicowany obraz Podkarpacia

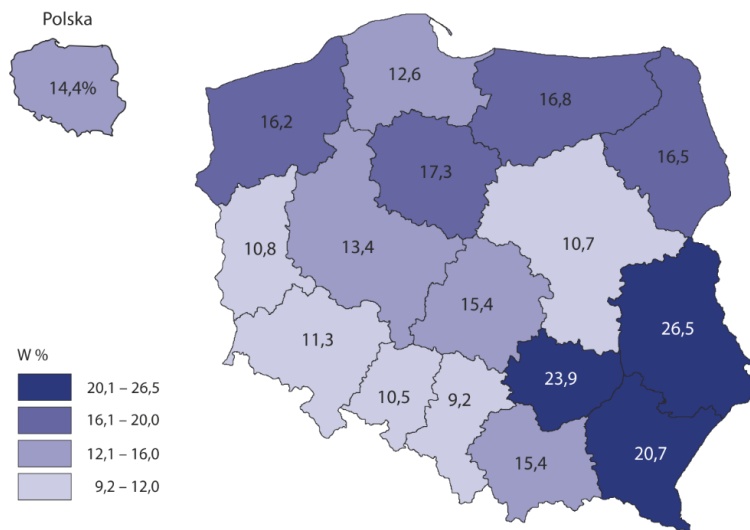

Wysoka ocena wybranych aspektów jakości życia nie koresponduje z obiektywnymi charakterystykami województwa

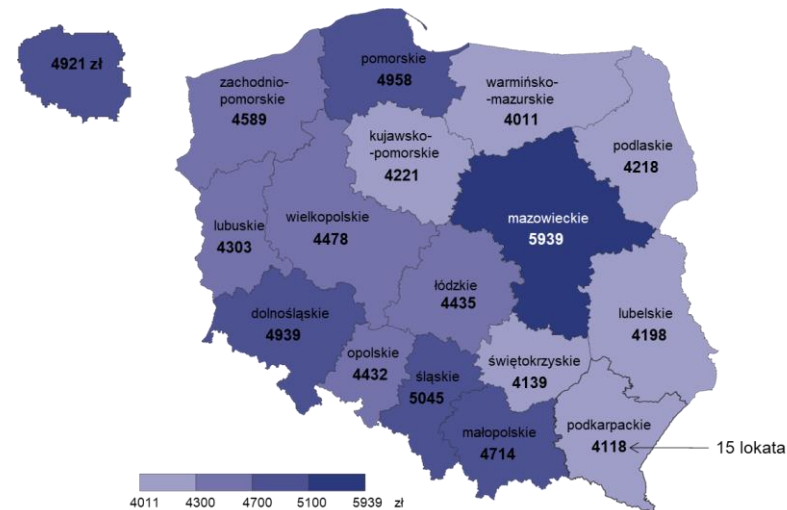
Paradoksy Podkarpacia

Wskaźniki ubóstwa

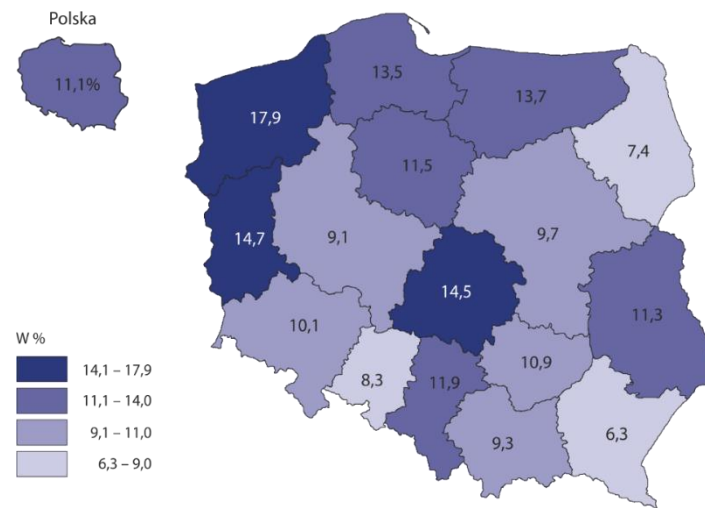
Ubóstwo dochodowe w % gospodarstw domowych

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw (X 2018 r.)

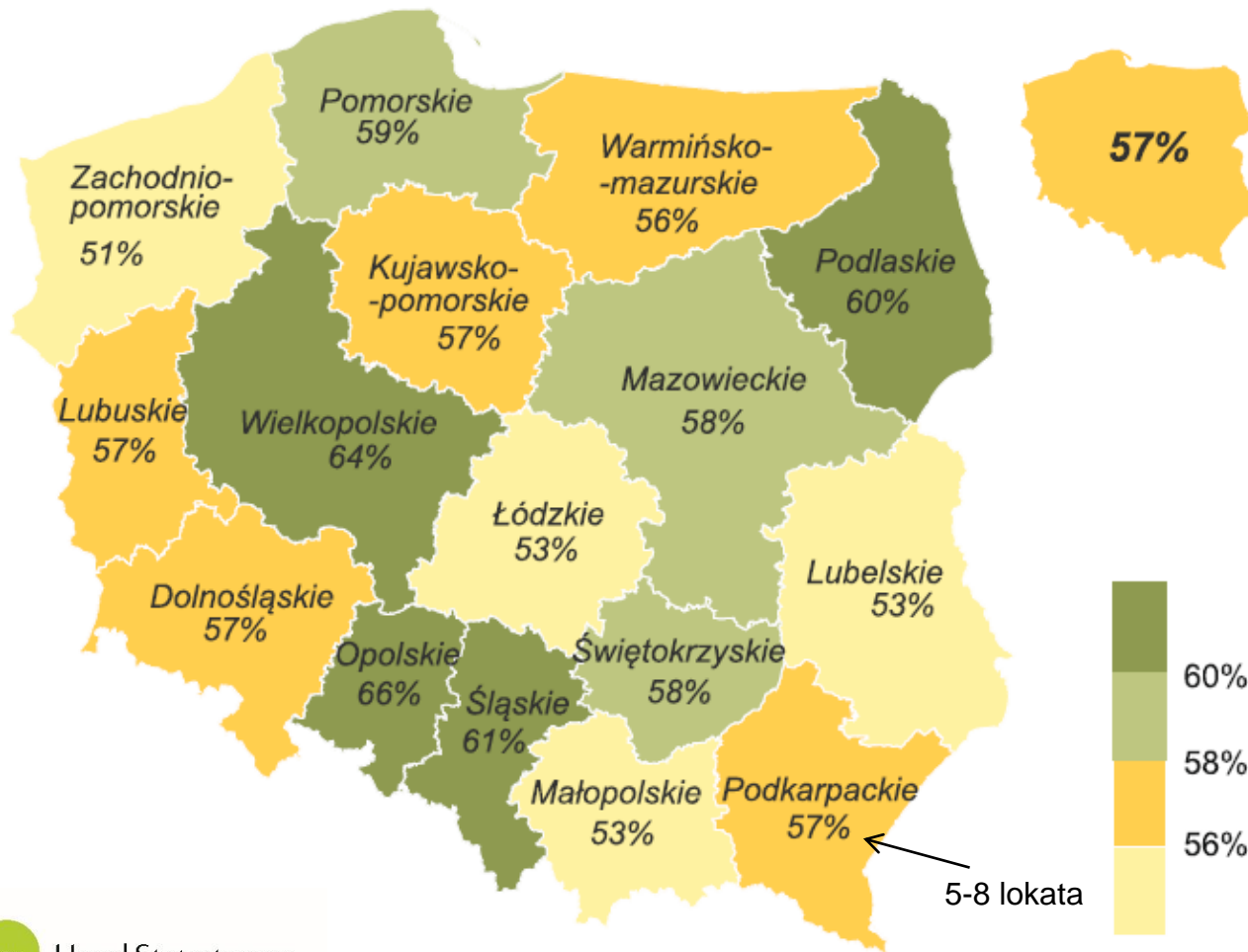
Ubóstwo braku równowagi budżetowej w % gospodarstw domowych

Na podstawie wyników wieloaspektowego ankietowego Badania spójności społecznej (BSS), zrealizowanego przez GUS.

Paradoksy Podkarpacia

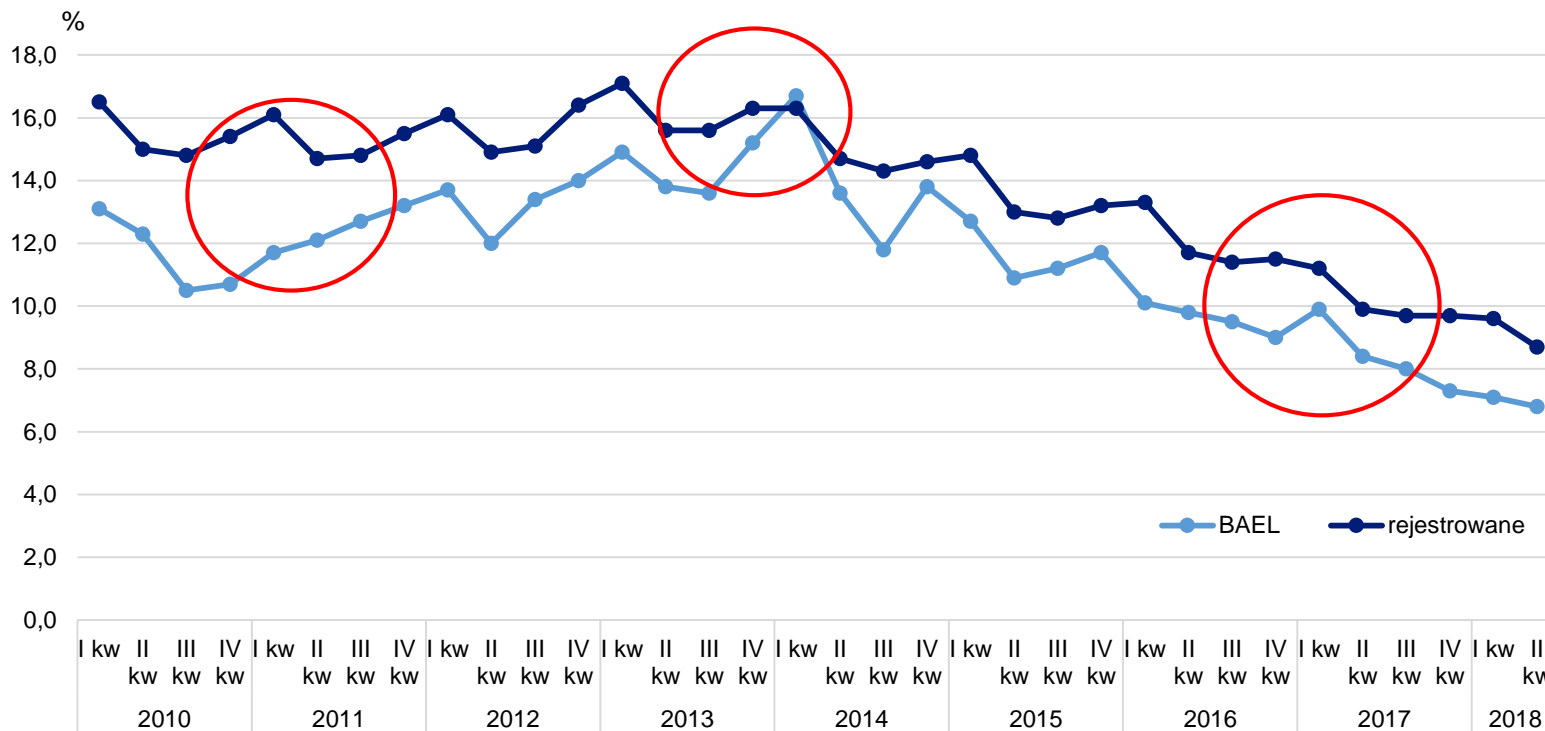
**Osoby zadowolone z materialnych warunków życia (poza dochodami)
w % osób w wieku 16 lat i więcej**

Paradoksy Podkarpacia

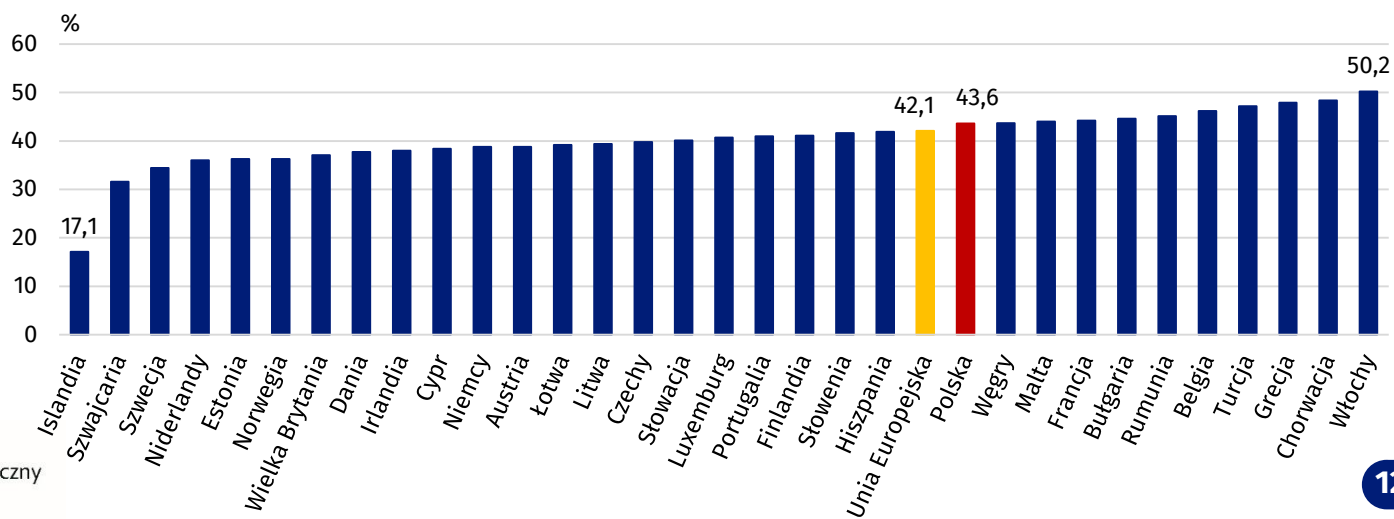
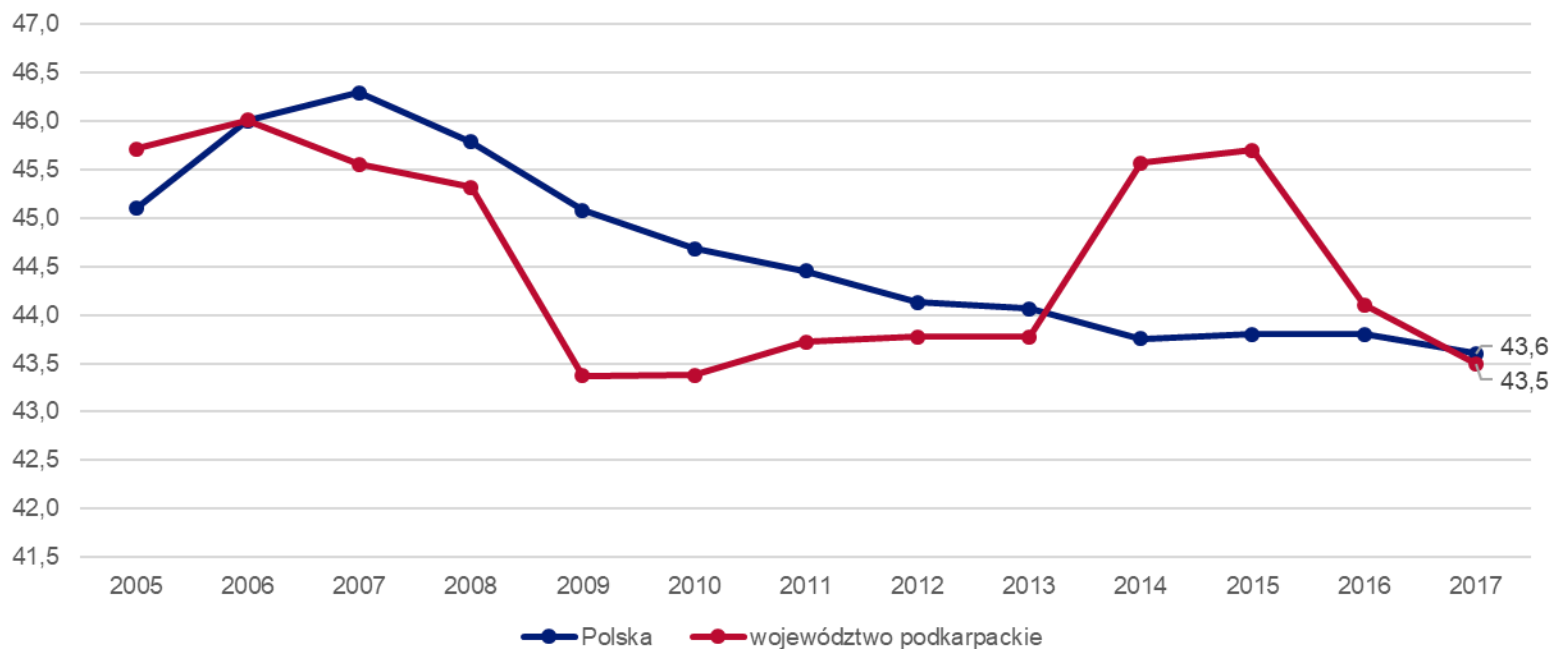
rynek pracy - podaż

Stopa bezrobocia w województwie podkarpackim

Paradoksy Podkarpacia

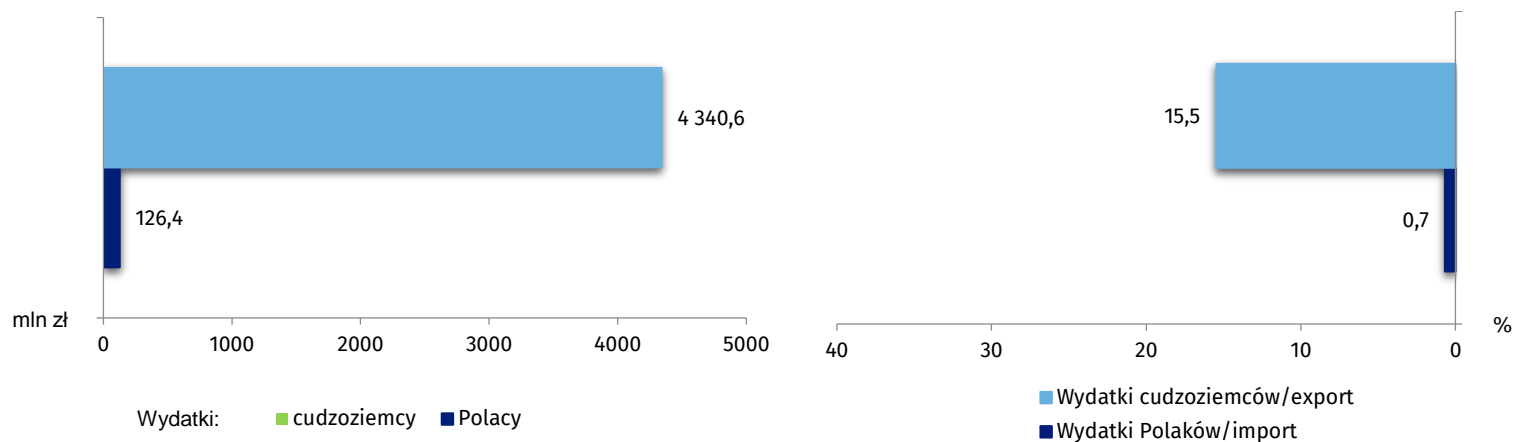
Rynek pracy – bierni zawodowo w % ludności w wieku 15 lat i więcej

Paradoksy Podkarpacia

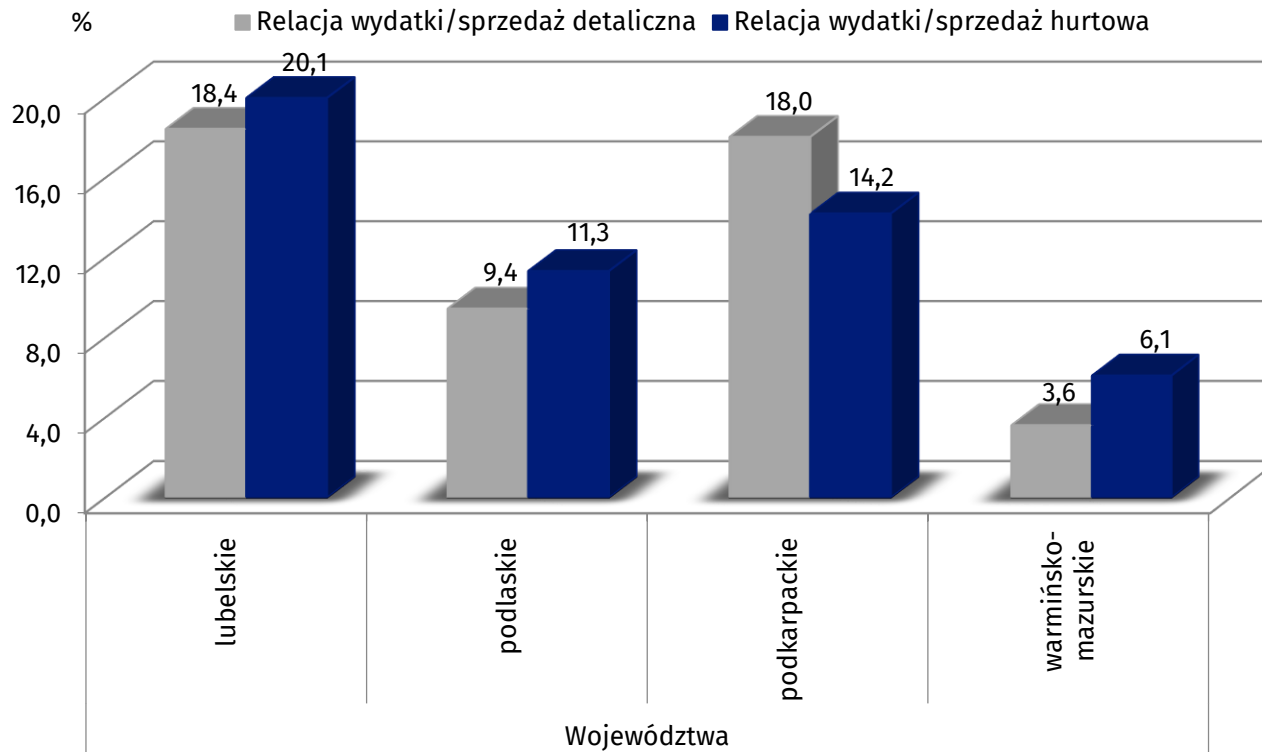
oddziaływanie transgraniczne

Wydatki poniesione przez cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą przekraczających granicę polsko-ukraińską w województwie podkarpackim w 2017 r.

Paradoksy Podkarpacia oddziaływanie transgraniczne

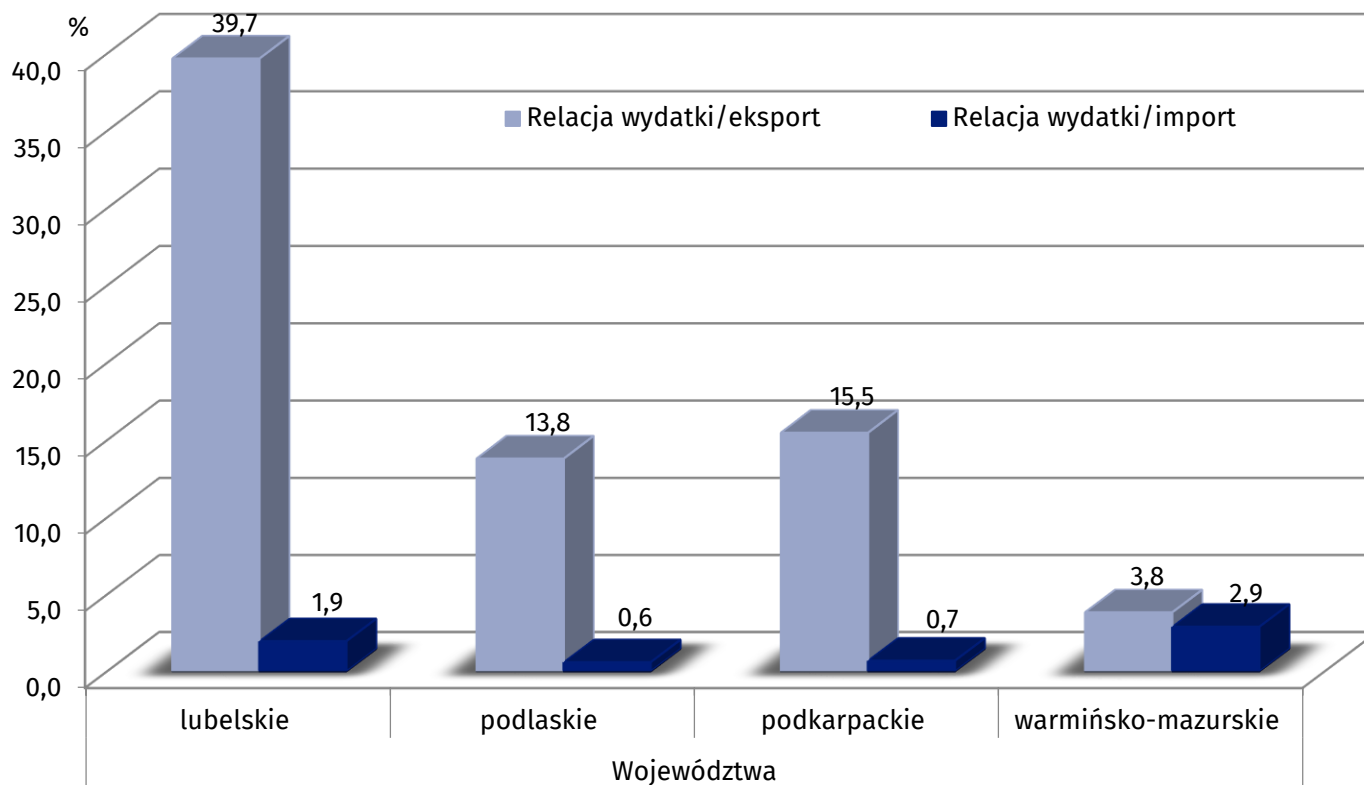
**Wydatki na zakup towarów poniesione przez cudzoziemców
w Polsce przekraczających zewnętrzną granicę UE na terenie Polski oraz sprzedaż detaliczna
i hurtowa* towarów w województwach w 2017 r.**

* W 2016 r.

Paradoksy Podkarpacia oddziaływanie transgraniczne

Wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą przekraczających zewnętrzną granicę UE na terenie Polski oraz eksport i import województw w 2017 r.

Paradoksy Podkarpacia oddziaływanie transgraniczne

Delimitacja obszarów oddziaływania granicy - odległość od granicy miejsca dokonania zakupów w województwie podkarpackim

LEGENDA

- strefa do 30 km
- strefa 30-50 km

Natężenie ruchu:

- 81 - 100%
- 61 - 80%
- 41 - 60%
- 21 - 40%
- 0 - 20%

Paradoksy Podkarpacia

Subiektywne i obiektywne aspekty jakości życia wskaźniki syntetyczne

Wybrane obiektywne wskaźniki jakość życia

27 wskaźników cząstkowych na poziomie LAU 1

- Gospodarka (5 wskaźników cząstkowych)
- Rynek pracy (5 wskaźników cząstkowych)
- Demografia (3 wskaźniki cząstkowe)
- Szkolnictwo (7 wskaźników cząstkowych)
- Ekologia (1 wskaźnik cząstkowy)
- Kultura (5 wskaźników cząstkowych)
- Bezpieczeństwo (1 wskaźnik cząstkowy)

Subiektywna ocena aspektów życia

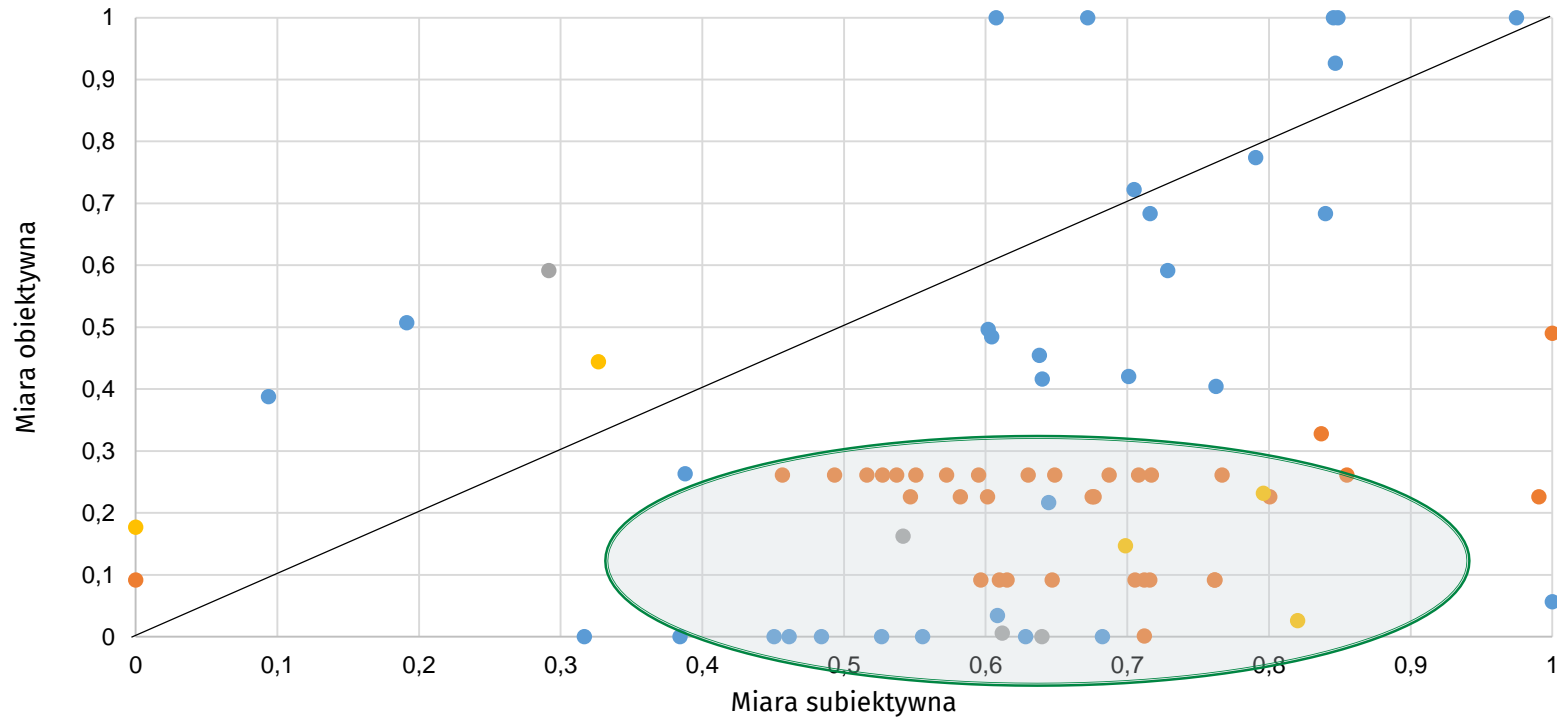
- Życie rodzinne
- Sytuacja finansowa
- Przyjaźń
- Przychody
- Zaspokajanie podstawowych potrzeb
- Zdrowie
- Osiągnięcia
- Ogólna sytuacja kraju
- Sytuacja mieszkaniowa
- Okolica
- Dostępność towarów i usług
- Perspektywy
- Życie seksualne
- Poziom edukacji
- Czas wolny
- Praca
- Dzieci
- Małżeństwo
- Bezpieczeństwo

Badanie przeprowadzone na liczbie ok. 2000 gospodarstw domowych w Polsce i na Ukrainie

Kwestionariusz - 96 pytań na skali Likerta

Paradoksy Podkarpacia

Jakość życia – miara zniekształcenia (metoda wzorcowa)

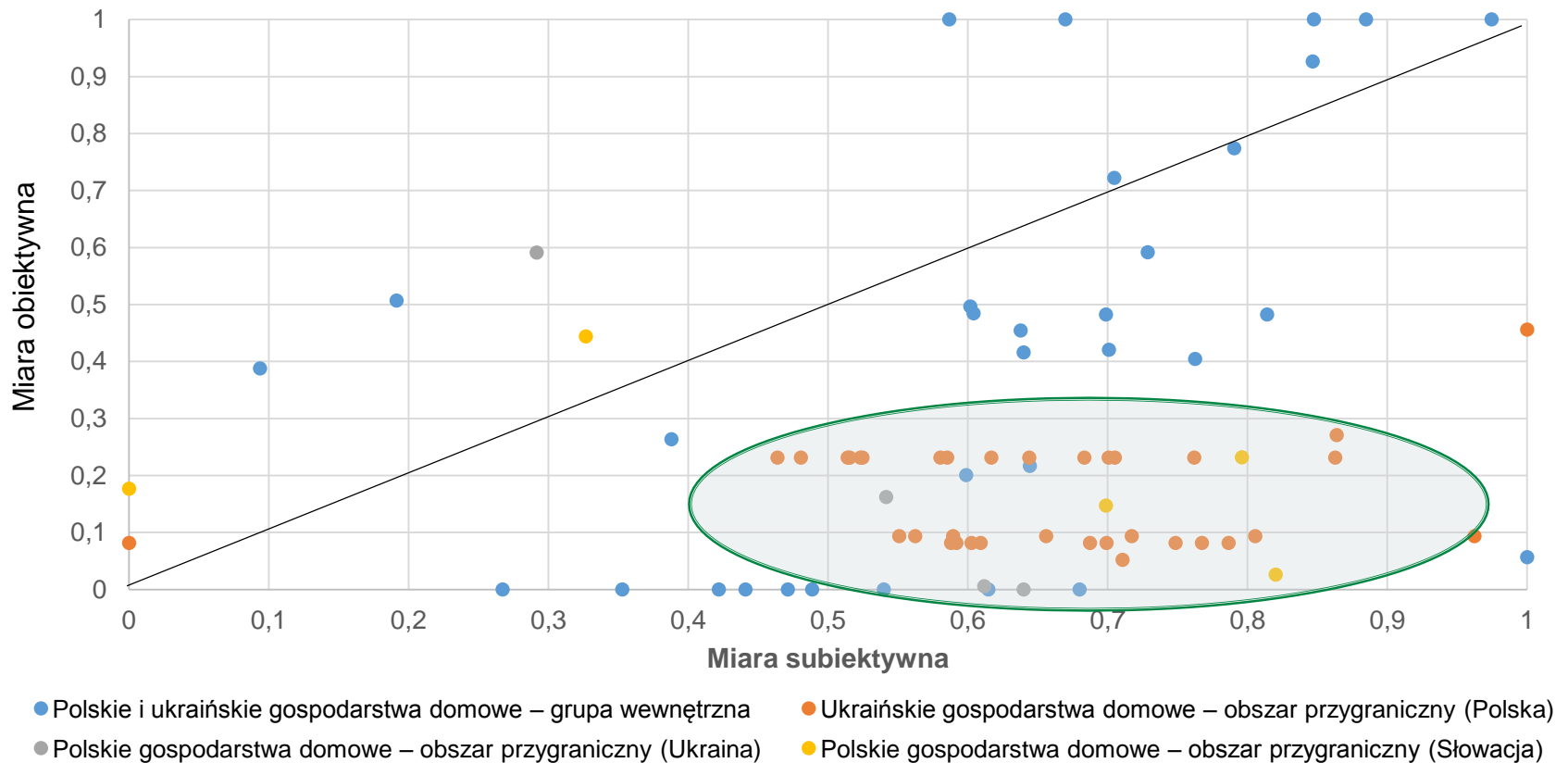

- Polskie i ukraińskie gospodarstwa domowe – grupa wewnętrzna
- Ukraińskie gospodarstwa domowe – obszar przygraniczny (Polska)
- Polskie gospodarstwa domowe – obszar przygraniczny (Ukraina)
- Polskie gospodarstwa domowe – obszar przygraniczny (Słowacja)

Polskie gospodarstwa domowe – obszar przygraniczny (Słowacja)	Polskie gospodarstwa domowe – obszar przygraniczny (Ukraina)	Ukraińskie gospodarstwa domowe – obszar przygraniczny (Polska)	Polskie i ukraińskie gospodarstwa domowe – grupa wewnętrzna
0,555	0,562	0,567	0,378

Paradoksy Podkarpacia

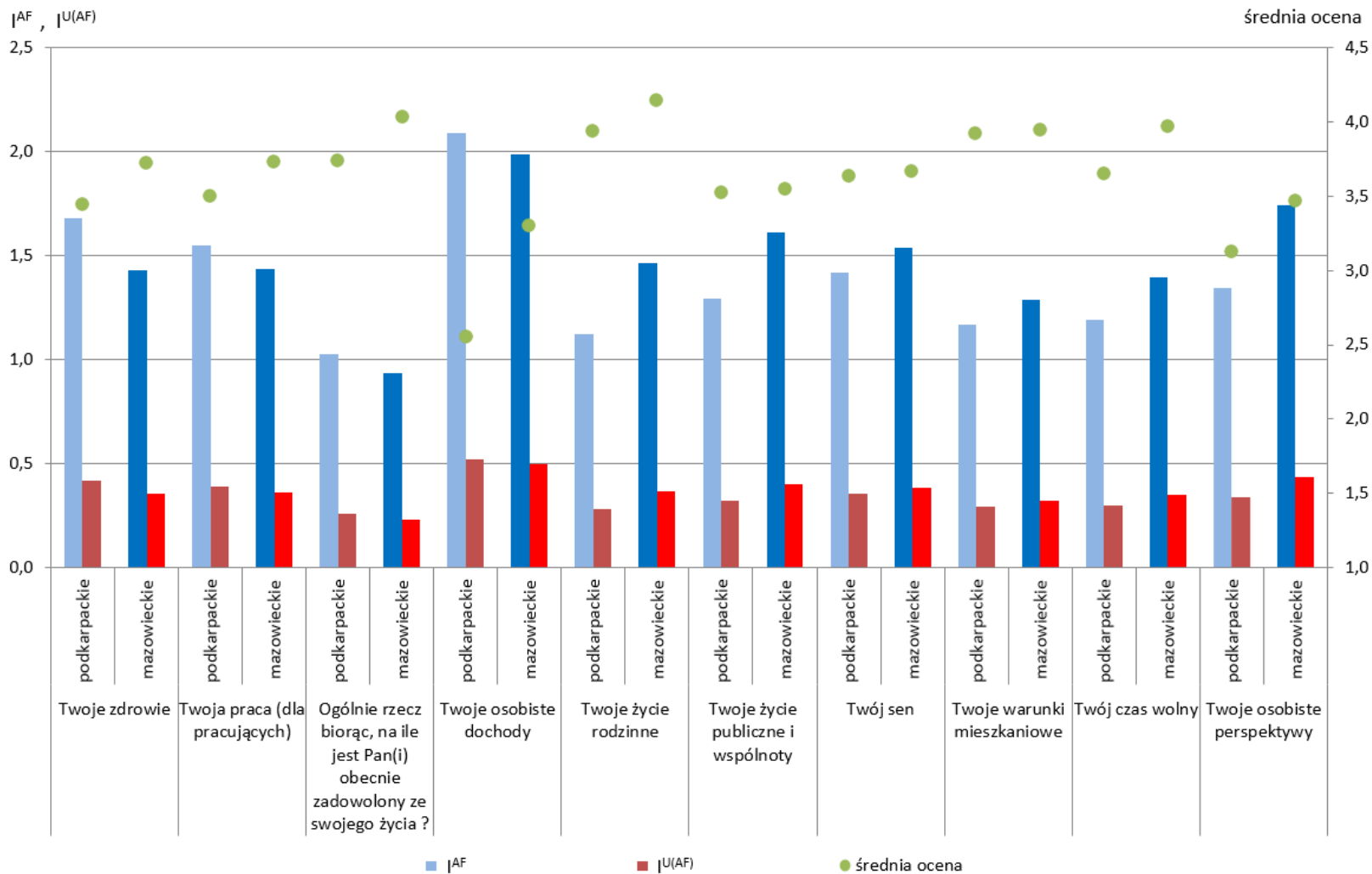
Jakość życia – miara zniekształcenia (metoda bezwzorcowa)

Polskie gospodarstwa domowe – obszar przygraniczny (Słowacja)	Polskie gospodarstwa domowe – obszar przygraniczny (Ukraina)	Ukraińskie gospodarstwa domowe – obszar przygraniczny (Polska)	Polskie i ukraińskie gospodarstwa domowe – grupa wewnętrzna
0,555	0,562	0,584	0,384

Paradoksy Podkarpacia

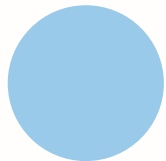
Nierówności ogólnego poczucia dobrostanu – kluczowe aspekty
Zadowolenie z wybranych aspektów życia (badanie pilotażowe)

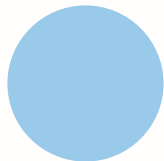
Zróżnicowany obraz Podkarpacia

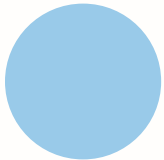
Rzeszowski Obszar Funkcjonalny

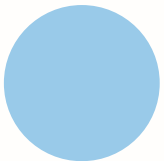
Powierzchnia ogółem:
1 048 km² – **6%** ogółu

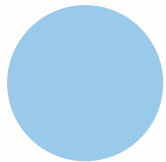
Ludność ogółem:
367 010 osób – **17%**
ogółu mieszk. regionu

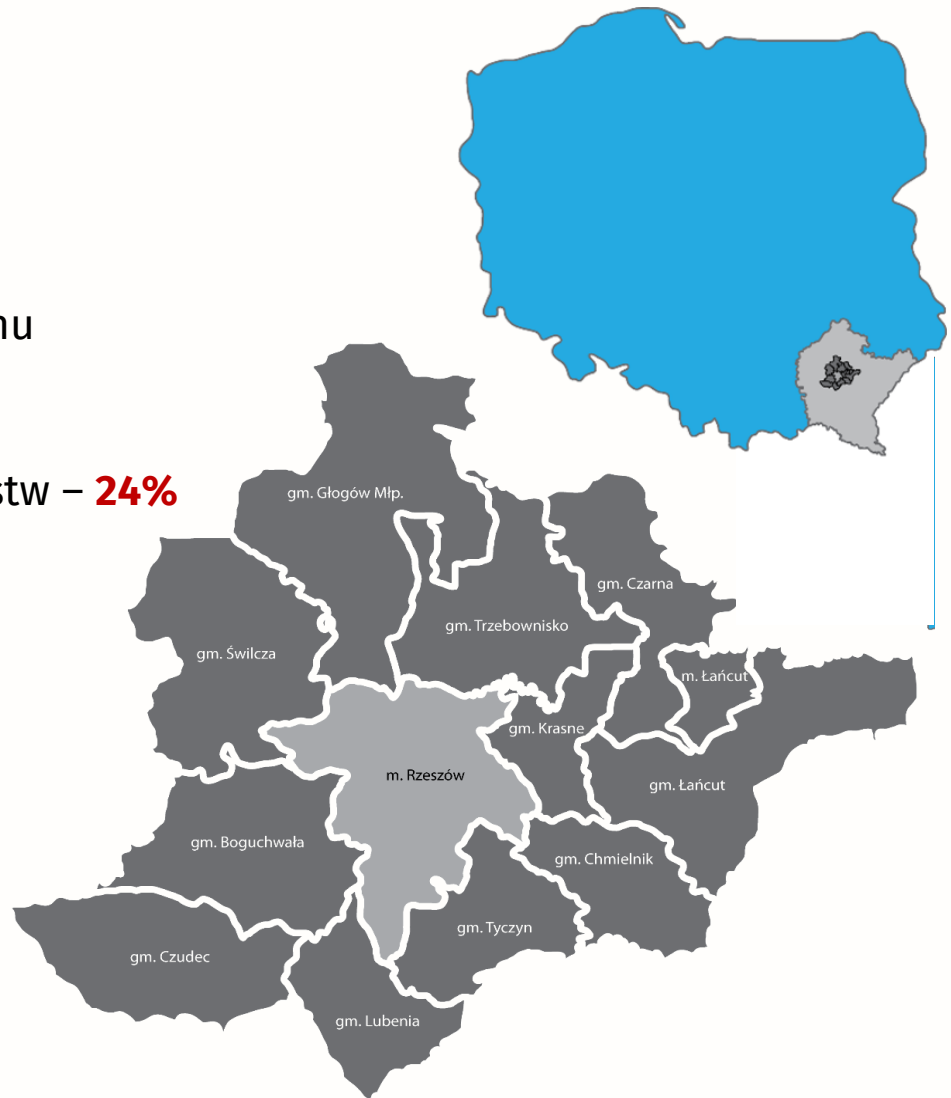
37 596 przedsiębiorstw – **24%**

13 jednostek
samorządu
terytorialnego

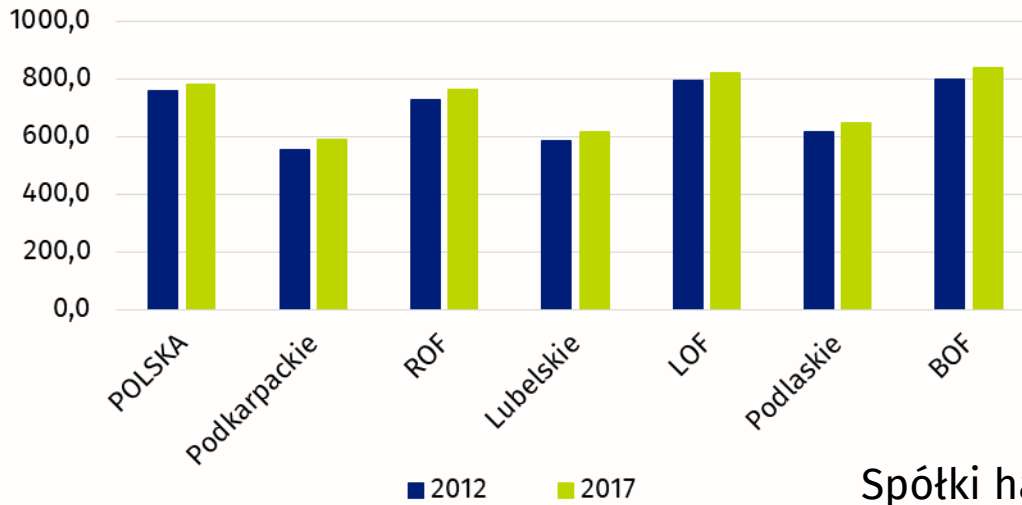

Data utworzenia:
21 stycznia 2014 r.

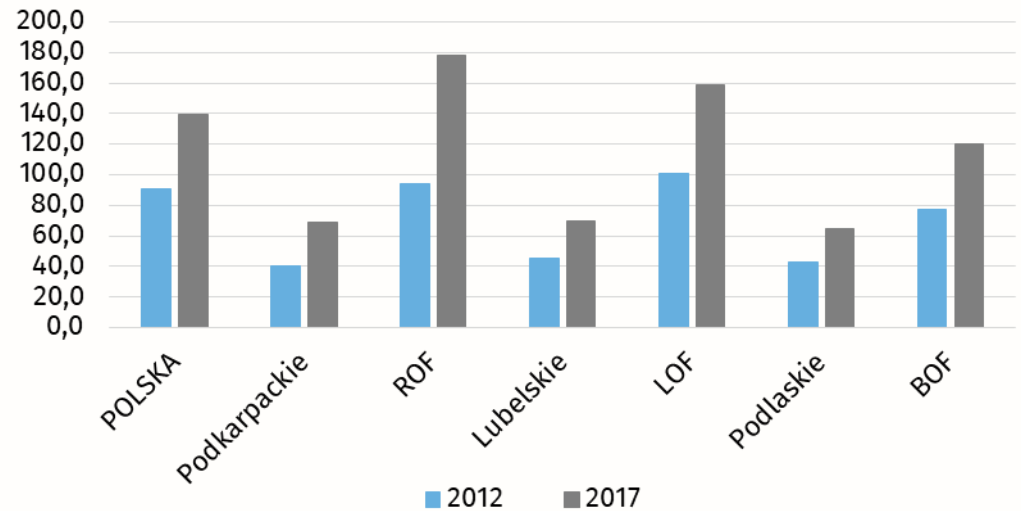

Przedsiębiorczość

Osoby fizyczne na 10 tys. ludności

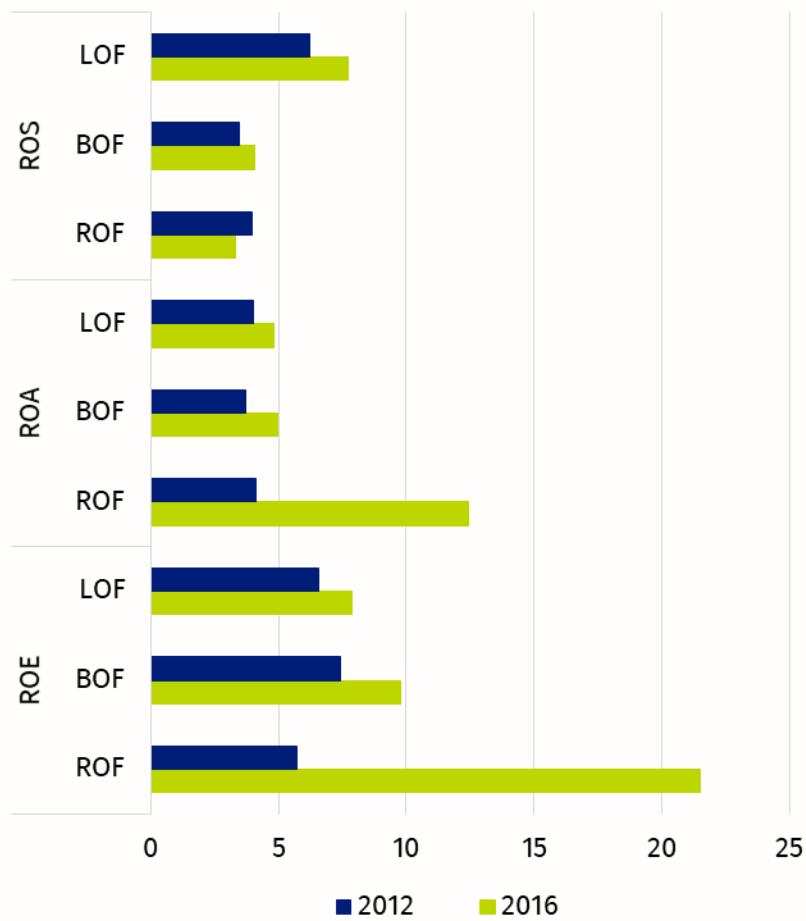

Spółki handlowe na 10 tys. ludności

Przedsiębiorczość

Wskaźniki rentowności aktywów, rentowności sprzedaży oraz rentowności kapitału własnego

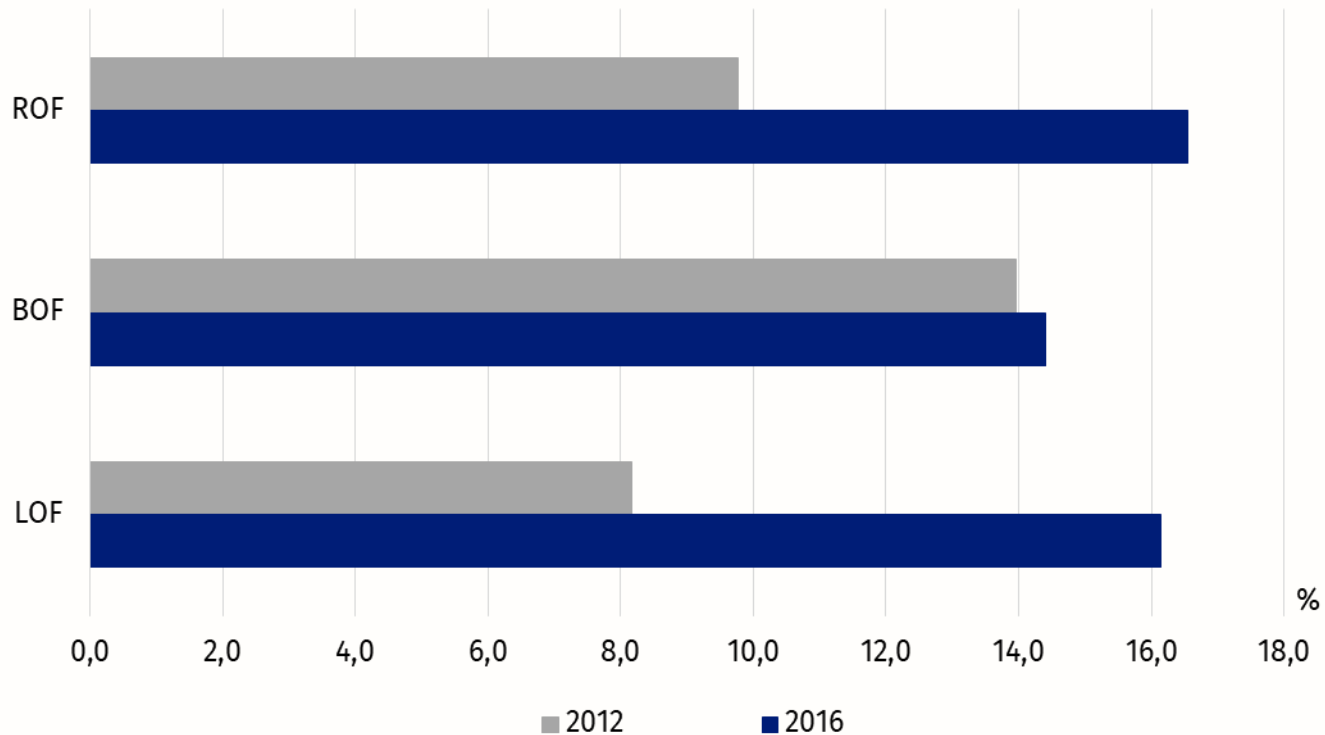

Struktura wartości dodanej brutto w 2015 r.

Przedsiębiorczość

Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów

Przedsiębiorczość

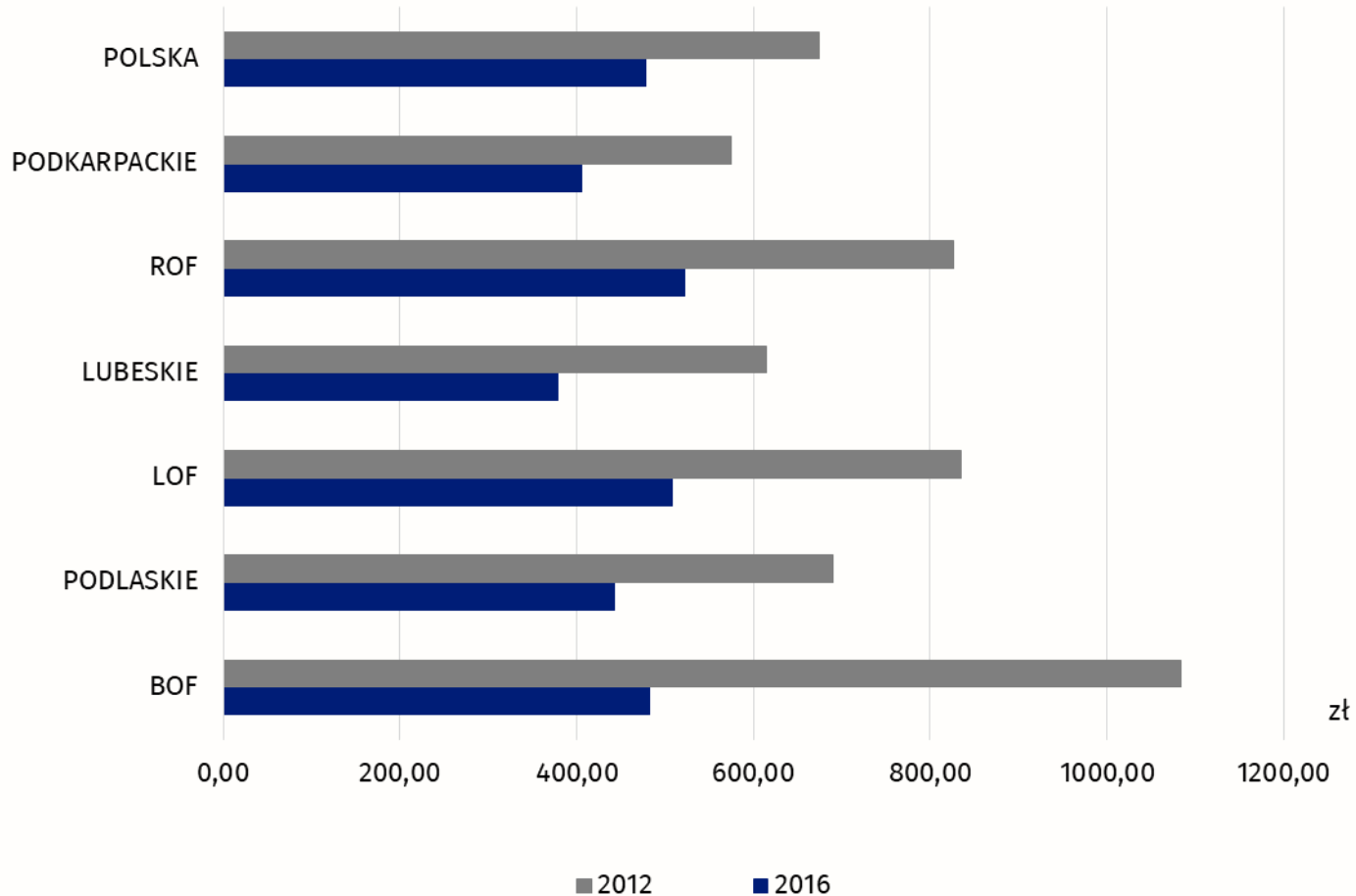
Wskaźniki syntetyczne

Wyszczególnienie	Wskaźnik zagregowany		Metoda Hellwiga		Mediana Webera	
	Wskaźnik	Ranking	Wskaźnik	Ranking	Wskaźnik	Ranking
2012						
LOF	0,407711	2	0,276231	2	0,170624	2
BOF	0,532356	1	0,351298	1	0,255197	1
ROF	0,405325	3	0,270561	3	0,120123	3
2016						
LOF	0,566822	2	0,33161	2	0,555858	2
BOF	0,104466	3	-0,0898	3	0,46107	3
ROF	0,714286	1	0,355204	1	0,884723	1

Wskaźniki: ROS, ROE; nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca; osoby fizyczne + spółki handlowe na 10 tys. ludności; saldo podmiotów (nowo zarejestrowane, wyrejestrowane) na 100 tys. ludności; udział przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów; dynamika przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów.

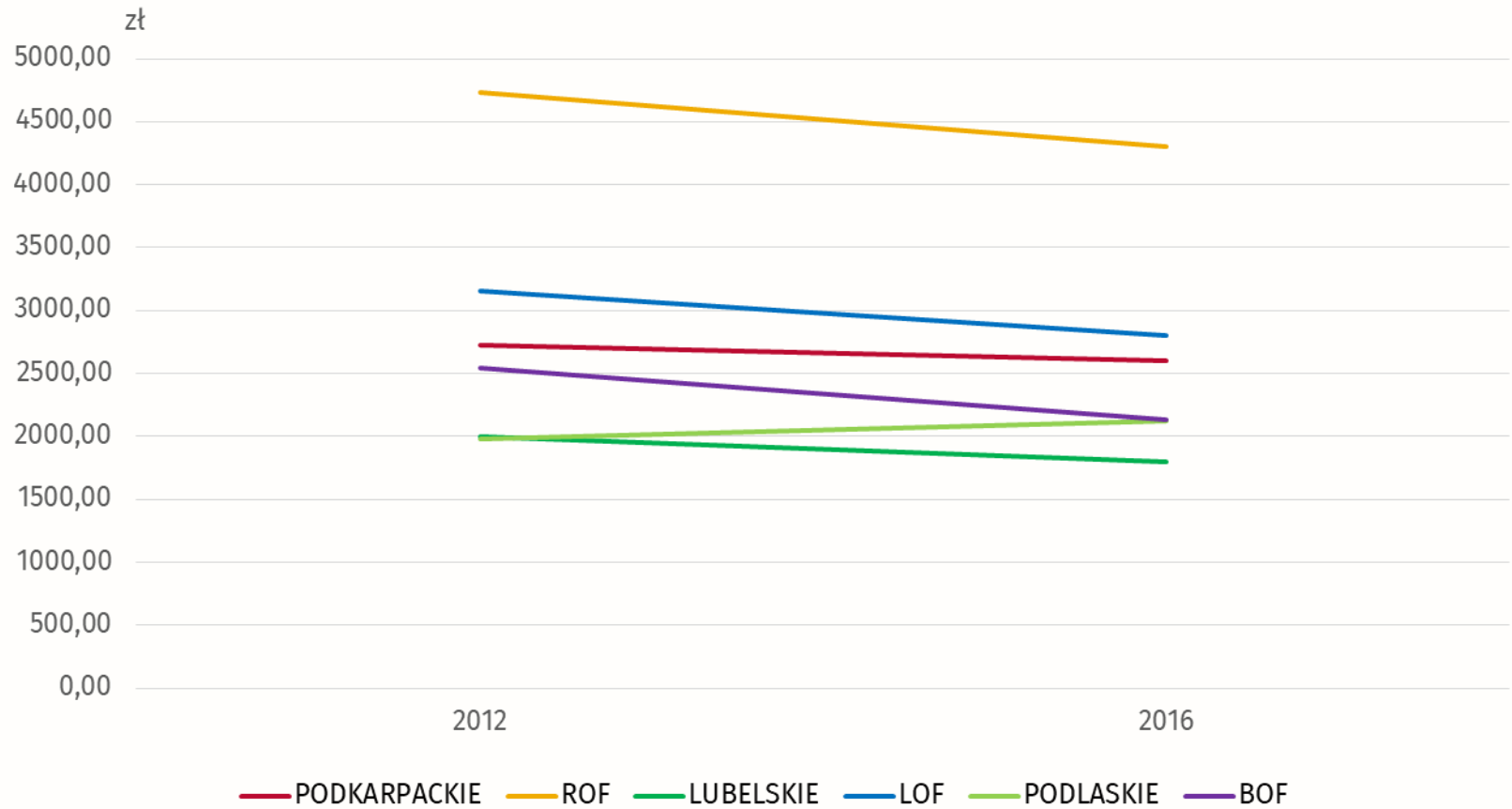
Potencjał inwestycyjny

Inwestycje gmin i miast obszarów funkcjonalnych na 1 mieszkańca na tle regionu i kraju

Potencjał inwestycyjny

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw na 1 mieszkańca

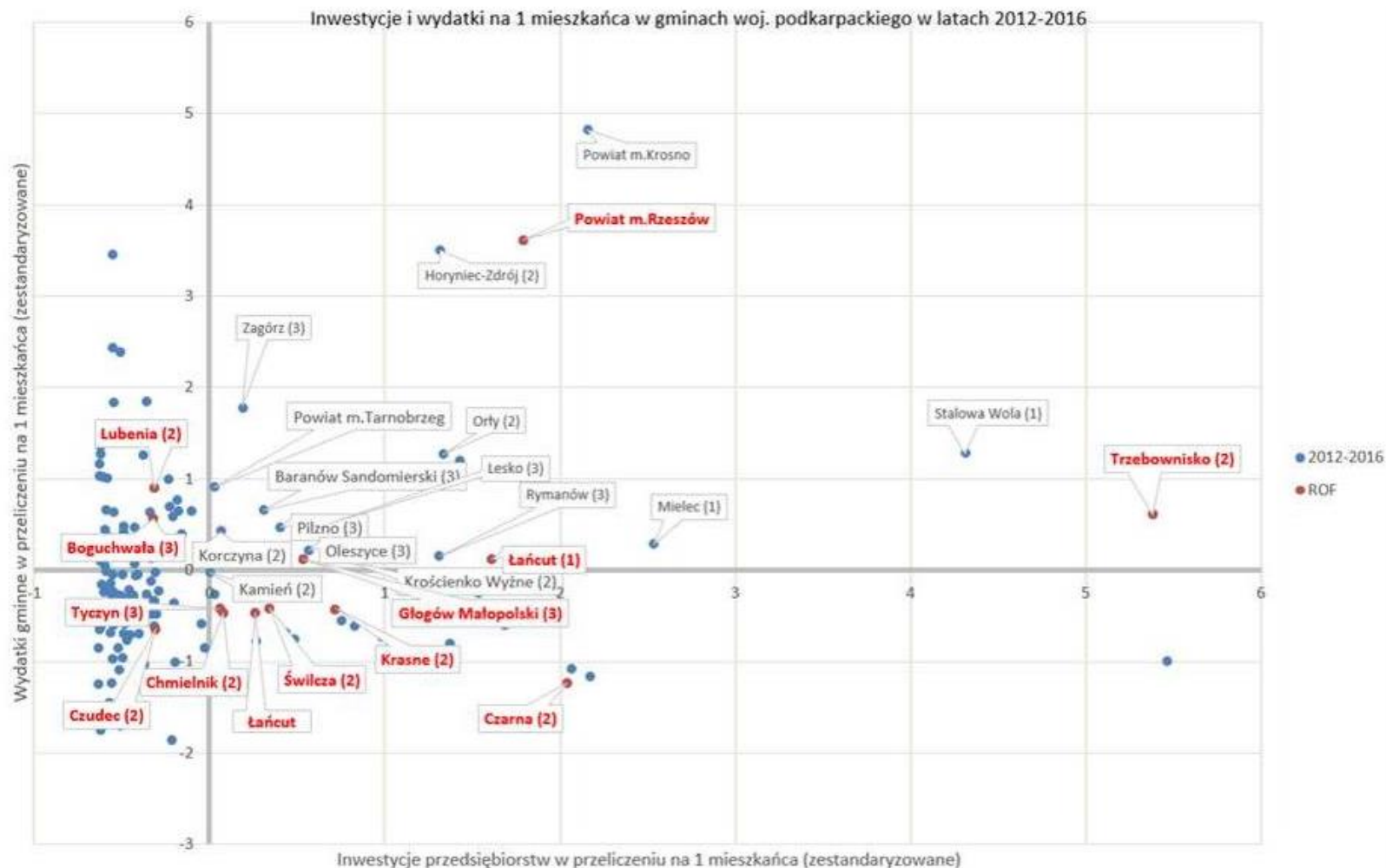
Ocena syntetyczna

Nierówności przestrzenne w obszarach funkcjonalnych Polski Wschodniej

Grupy jednostek przestrzennych	Wydatki inwestycyjne gmin na osobę			Inwestycje przedsiębiorstw na osobę		
	Lubelskie	Podkarpackie	Podlaskie	Lubelskie	Podkarpackie	Podlaskie
	unormowany wskaźnik Theil'a					
Gminy w obszarze funkcjonalnym	0,0022	0,0034	0,0021	0,0217	0,0287	0,0394
Gminy spoza obszaru funkcjonalnego	0,0135	0,0080	0,0149	0,1087	0,0922	0,0786
Gminy ogółem	0,0151	0,0090	0,0190	0,1562	0,1115	0,1298
	dekompozycja wskaźnika Theil'a					
Nierówność wewnątrzgrupowa	68,6%	80,3%	70,7%	68,8%	88,1%	91,9%
Nierówność międzygrupowa	31,4%	19,7%	29,3%	31,2%	11,9%	8,1%

Ocena syntetyczna

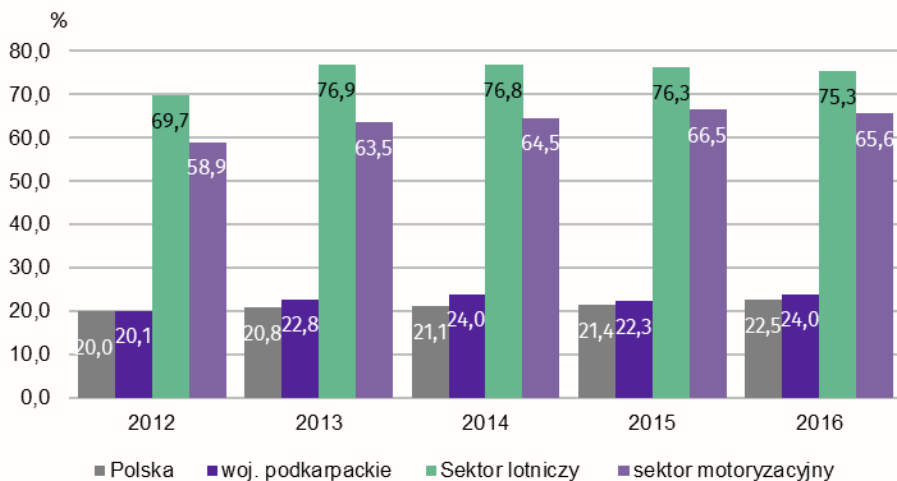
Dwuwymiarowa analiza poziomu inwestycji i przedsiębiorczości w ROF

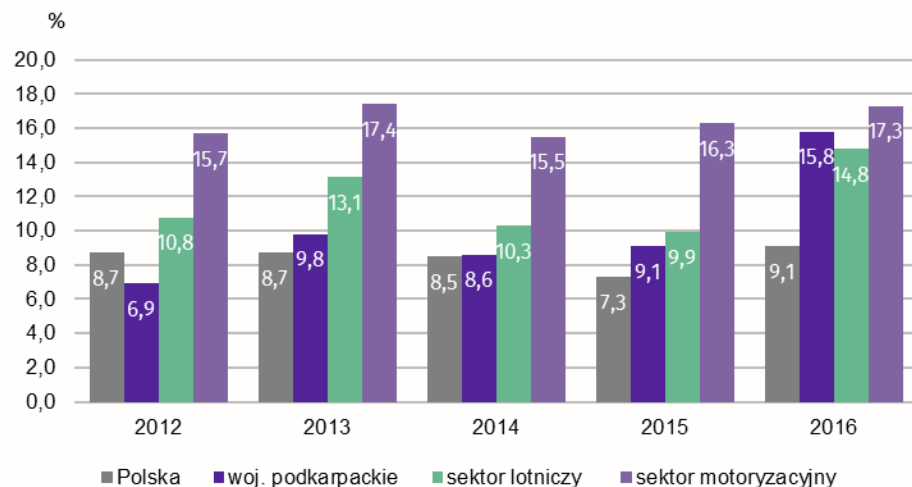
Specjalizacje na Podkarpaciu

Lotnictwo i kosmonautyka, motoryzacja

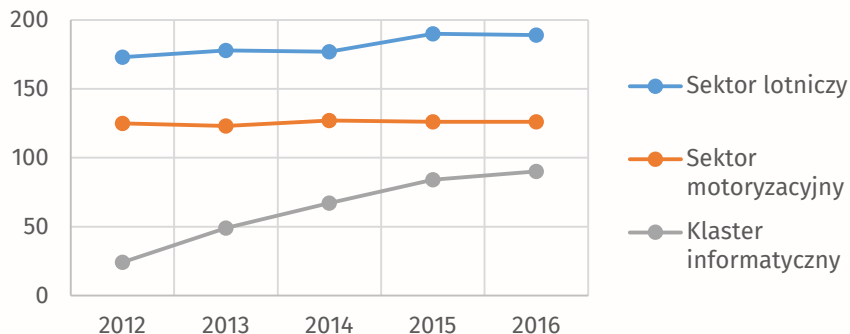
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów

Wskaźnik rentowności kapitału własnego

Liczba jednostek powyżej 9 pracujących

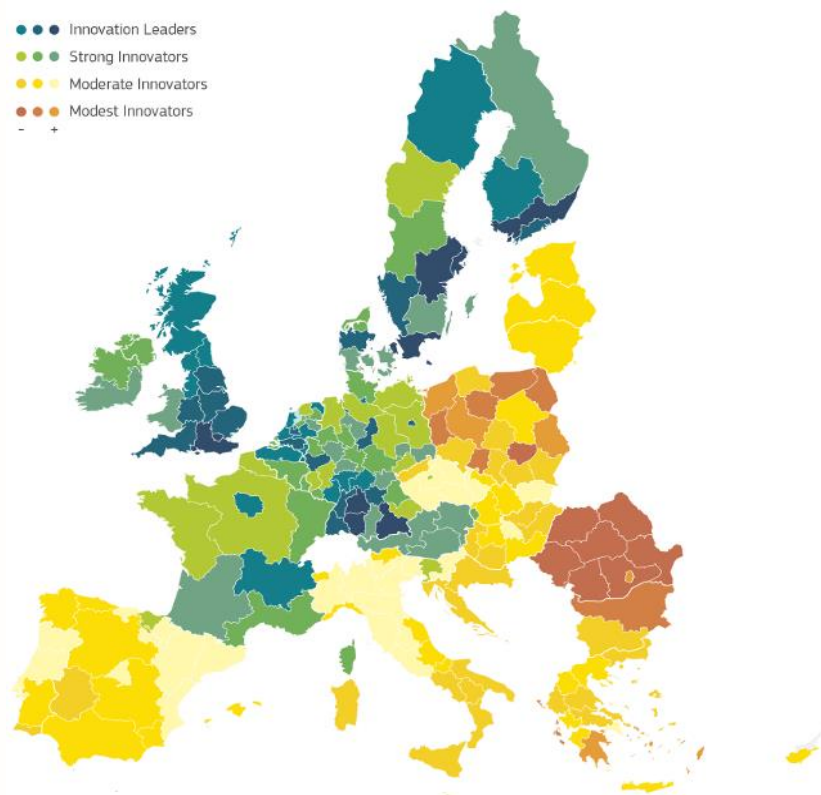

Sektor lotniczy 1943 (1,1%)
 Sektor motoryzacyjny 7529 (4,3%)
 Sektor informatyczny 3916 (2,2%)

Innowacje

Wskaźnik innowacyjności (Regional Innovation Index) służący do mierzenia innowacyjności regionów europejskich złożony jest z 18 wskaźników cząstkowych, m.in. odsetka ludności w wieku 30-34 lata z wyższym wykształceniem, wydatków na badania i rozwój w sektorze publicznym wyrażonego jako odsetek PKB, odsetka przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w przedsiębiorstwach ogółem.

Według tego wskaźnika województwo podkarpackie wśród 220 regionów UE zajmowało 192 lokatę. W skali kraju natomiast Podkarpacie zajmowało 5. miejsce.

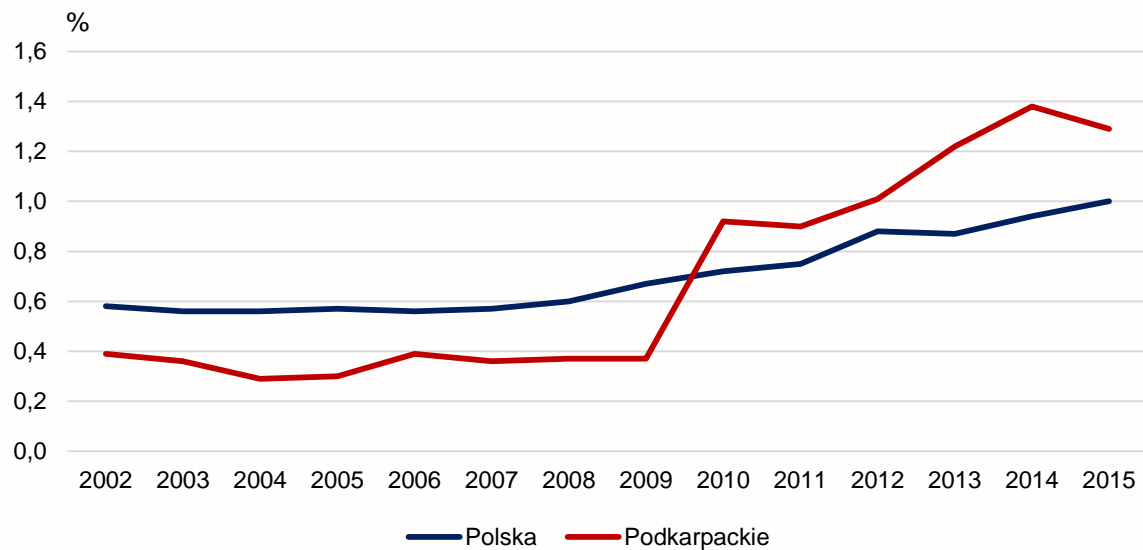

Regiony europejskie zostały sklasyfikowane wg czterech różnych grup innowacyjności RIS 2017 :

- regionalni liderzy innowacji (regional innovation leaders) – 53 regiony,
- regionalni silni innowatorzy (regional strong innovators) – 60 regionów,
- regionalni umiarkowani innowatorzy (regional moderate innovators) – 85 regionów (**Podkarpacie**),
- regionalni słabi innowatorzy (regional modest innovators) – 22 regiony.

Innowacje

Nakłady wewnętrzne na B+R w relacji do PKB (ceny bieżące) w latach 2002-2015

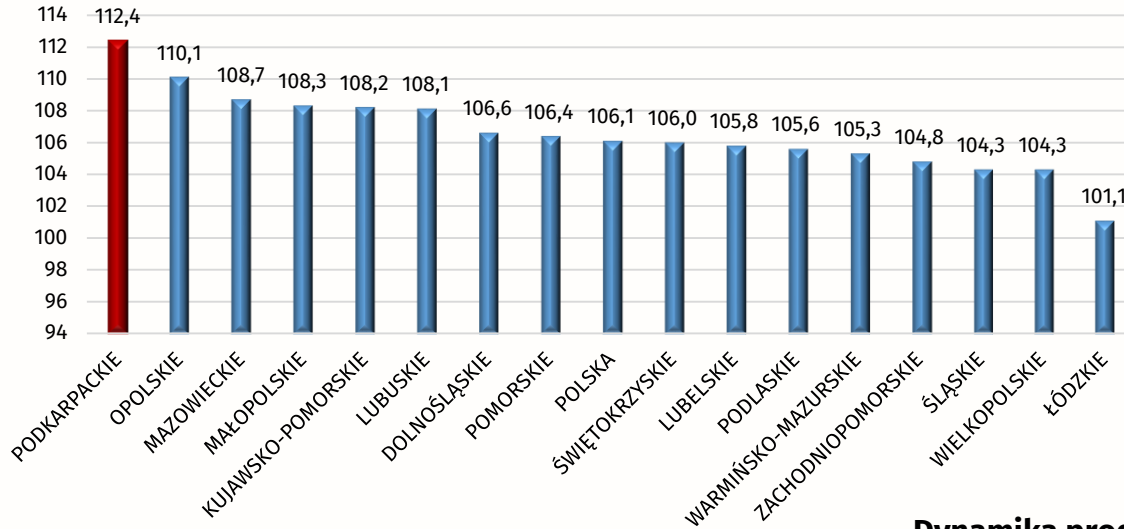

Zasoby endogeniczne

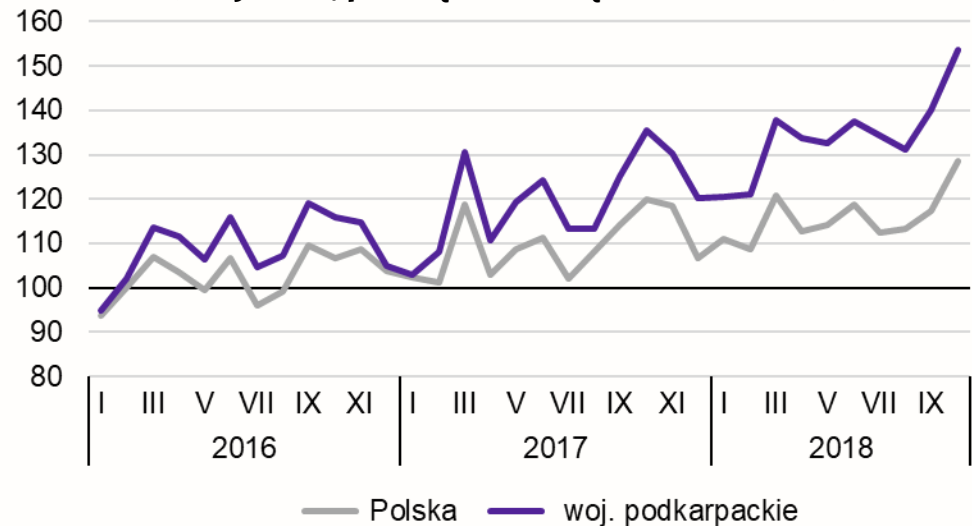
Wymiary	Mierniki
Wysoka jakość produkowanej żywności	Liczba produktów tradycyjnych (1 miejsce)
	Ekologiczne gospodarstwa rolne z certyfikatem w 2016 r. (6miejsce)
Jakość środowiska naturalnego	Lesistość (2 miejsce)
Jakość infrastruktury turystycznej	Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych w 2016 r. (9 miejsce)
	Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2016 r. (10 miejsce)
Jakość oferty kulturalnej	Zwiedzający muzea i oddziały na 10 tys. mieszkańców w 2016 r. (5 miejsce)
Jakość infrastruktury transportowej	Odsetek długości dróg publicznych o nawierzchni twardej ulepszonej w 2016 r. (4 miejsce)
	Drogi o twardej nawierzchni na 100 km ² w 2016 r. (9 miejsce)
Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem w 2016 r. (6 miejsce)

Zasoby endogeniczne – przemysł

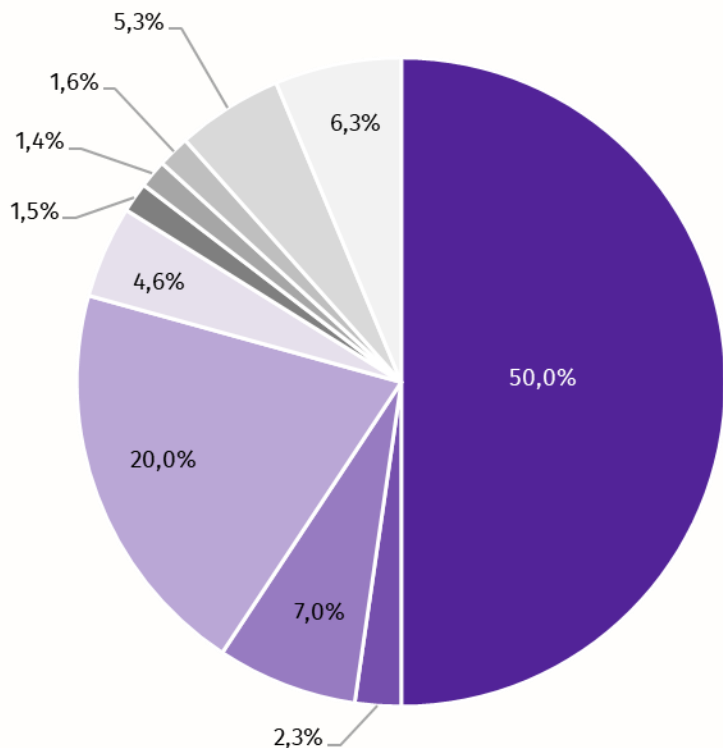
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w cenach stałych w okresie I-X 2018 (analogiczny okres ub. roku=100)

Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe; przeciętna miesięczna 2015 = 100)

Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według sekcji PKD w okresie styczeń-październik 2018 r.

- Przetwórstwo przemysłowe
- Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacjaΔ
- Budownictwo
- Handel; naprawa pojazdów samochodowychΔ
- Transport i gospodarka magazynowa
- Zakwaterowanie i gastronomiaΔ
- Obsługa rynku nieruchomościΔ
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- Administrowanie i działalność wspierającaΔ
- Pozostałe

Podsumowanie

Zróżnicowany obraz
Podkarpacia

Paradoks zadowolenia – wysoka ocena wybranych aspektów jakości życia nie koresponduje z obiektywnymi charakterystykami województwa

Położenie przygraniczne

- obszary transgraniczne w warunkach różnicy potencjałów tworzą dodatkowe możliwości i formy aktywności gospodarczej
- obszary transgraniczne ograniczają zjawisko peryferyzacji jednostek przestrzennych

Duża skala migracji na Podkarpaciu

- odpływ ludności nie jest w pełni ilościowo i jakościowo zrównoważony napływem ludności - niepełna kompensacja na rynku pracy w zakresie wykształcenia będzie miała negatywny wpływ na procesy społeczno-gospodarcze w przyszłości
- utrzymujący się od wielu lat wysoki strumień transferów zagranicznych
- wzrost liczby imigrantów o relatywnie niższych kwalifikacjach pracujących w szarej strefie

...

...

Specjalizacje + Innowacje + ROF + Miasta(bieguny wzrostu)

Stabilna ścieżka rozwoju Podkarpacia

Zróżnicowany obraz Podkarpacia

Wspólne publikacje Urzędu Statystycznego w Rzeszowie z Urzędem Marszałkowskim i Uniwersytetem Rzeszowskim

- Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej powiatów województwa podkarpackiego (miesięczne)
- Biuletyn Statystyczny Rzeszowa (kwartalnie)
- Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej wybranych miast - regionalnych biegunów wzrostu województwa podkarpackiego oraz Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego
- Jakość życia w województwie podkarpackim w latach 2004-2015 (2017)
- Obszary transgraniczne Polski, Słowacji i Ukrainy - czynniki progresji i peryferyzacji (2016)
- Wiodące branże województwa podkarpackiego – inteligentne specjalizacje regionalne (2018)
- Wydatki inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego a rozwój przedsiębiorczości w regionie Polski południowo-wschodniej (2018)

The image features three overlapping circles of a light gray color. The first circle on the left is partially overlapped by a second circle in the middle. The intersection of these two circles is filled with a pattern of diagonal stripes in a slightly darker shade of gray. A third circle is partially visible on the right edge of the frame, overlapping the second circle.

Dziękuję za uwagę